

Till

Avdelningsdirektören

Sociala avdelningen

Vid evakueringen av zigenarlägren och nödbostäderna under vinterhalvåret 1963-64 kunde praktiskt taget samtliga zigenarfamiljer i Stockholm beredas hyggliga bostäder, varvid flertalet erhöll moderna lägenheter. Härigenom förändrades zigenarbefolkningens situation i väsentlig grad och förutsättningar finnes nu på ett helt annat sätt än tidigare till en successiv integrering i samhället. Bosättningen i stora släktgrupper har brutits och därmed föreligger möjligheter att förändringar kan ske i de traditioner som konserverar ett ålderdomligt livsmönster.

Det finns givetvis risker för att en hel del av den gamla zigenarkulturen därmed också försvinner i takt med zigenarnas inpassning i ett modernt samhälle. I samband med barnens uppväxande och deras inpassning i normal skolgång kommer säkerligen zigenarbefolkningen att försvinna som en särpräglad grupp, såvida inte de ledande personligheterna har kraft nog att slå vakt om de positiva dragen i deras särart jämsides med en normal skolgång och yrkesutbildning. Det väsentliga i dagens uppgifter från samhällets sida måste emellertid vara att fullfölja arbetet med att ge de uppväxande släktet samma förutsättningar som övriga medborgare, även om detta ytterst skulle innebära att det typiskt zigeniska försvinner.

Även om man sålunda kan beklaga att en särpräglad grupp försvinner så förefaller det angeläget att vidtaga sådana åtgärder som stimulerar ansatserna från zigenarnas sida att bryta de ålderdomliga traditioner som binder dem i okunnighet och isolering. De för zigenarna nya boendeformerna som grannar med den övriga befolkningen i moderna lägenheter utgör säkerligen det bästa underlaget för en sådan utveckling.

Men även om den nya bosättningen ger möjligheter till förändringar så måste givetvis processen ta lång tid och innesluter risker för komplikationer. [Zigenarbefolkningens trivsamma gästfrihet och benägenhet att samlas i stora skaror för att fira olika händelser passade utmärkt väl när de bodde i läger och deras högljudda livsytringar inte störde någon. I de moderna små lägenheterna är situationen en helt annan och långvariga fester som kan vara i flera dygn innebär ofta grova störningar för omgivningen med skadade relationer som följd. För många av de unga nybildade familjerna, som man kan räkna med har lättare att finna sig i en annan tillvaro, hindras detta ofta av att de lever tillsammans med gamla föräldrar, som vidmakthåller gamla traditioner och där de unga tvingas att följa de äldres livsmönster.]

På grund av dessa förhållanden finns fortfarande stor anledning att uppmärksamma zigenarnas boendeförhållanden och försöka ge de unga familjerna möjligheter att utvecklas självständigt. Det förefaller sålunda nödvändigt att under några kritiska år ha ett mycket smidigt arbetsprogram för zigenarnas bosättning och att man uppmärksamt följer de enskilda familjernas speciella situation. Genom snabba åtgärder med lägenhetsbyten och lägenhetsanvisningar skapar man möjligheter för varje enskild familj att utforma sin egen tillvaro oberoende av de äldres krav.

[Vid vissa speciella fall är det också nödvändigt att nyttja möjligheterna att rekvirera den typ av enfamiljshus, som kan erhållas genom arbetsmarknadsstyrelsens medverkan enligt de specialbestämmelser för zigenare, som finns angivna i skriften "Staten och zigenarna" (Arbetsmarknadsinformation, Serie 5 nr 2/1960).

Med hänsyn till svårigheterna på bostadsmarknaden kan det givetvis vara stötande att man i detta avseende gör undantag för en speciell folkgrupp. Men här föreligger mycket starka skäl för att man ändå är tvungen att göra detta som zigenarnas inpassning i samhället skall kunna lyckas inom rimlig tid.]

Den tidigare sammanhållningen i stora familjegrupper i lägren innebär säkerligen en viss känsla av trygghet för den enskilda familjen, som försvunnit med den nya bosättningen. Möjligheterna att i en storstad etablera nya kontakter i hyreshuset där man bor är som vi alla vet mycket svårt och här föreligger risker att ett tomrum kan uppstå, som kan ge negativa effekter. Jämsides med strävandena att ge zigenarbefolkningen materiellt höjd standard synes det därför också nödvändigt att uppmärksamma deras nya situation och även finna vägar ur detta dilemma. En vidgad fri-

tidsverksamhet för barn och vuxna i trivsamma lokaler med möjligheter att etablera naturliga kontakter med den övriga befolkningen i hobby- och föreningssammanhang förefaller att vara en lämplig väg.

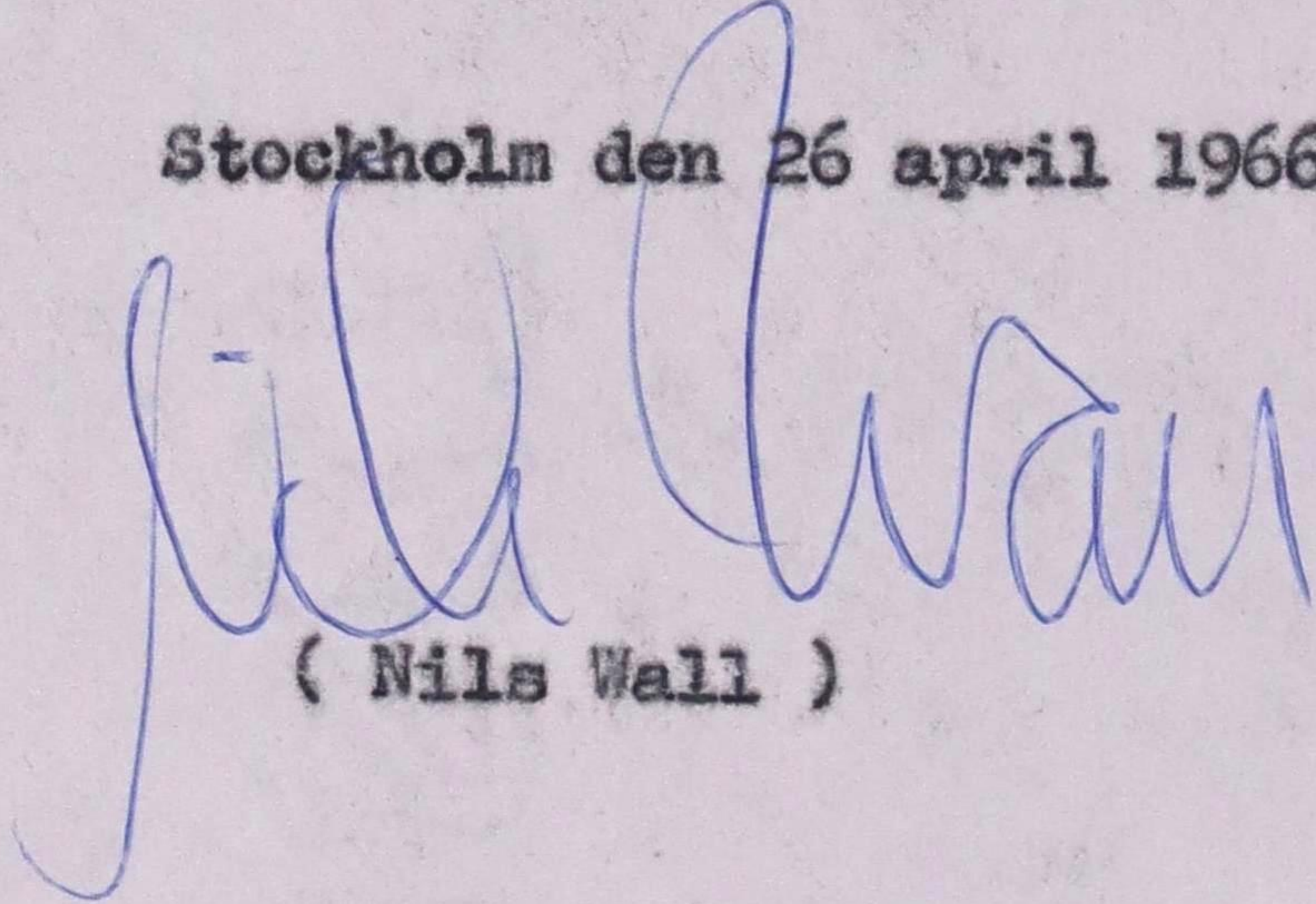
Sammanfattningsvis kan sägas att det starka släktbandet inom varje familjegrupp, motsättningarna mellan de olika grupperna, isole- ringen från den övriga befolkningen samt den omfattande analfabetismen motiverar fortsatta stödåtgärder för att ge zigenarna samma möjligheter som den övriga befolkningen.

Med anledning av de svårigheter som här redogjorts för vill undertecknad föreslå att frågan tas upp för överläggning i Samarbets- delegationen för zigenarfrågor.

Följande rubriker innesluter det väsentliga i den aktuella situa- tionen:

- 1. Det fortsatta bostadsprogrammet för zigenarbefolkningen i Sthlm.
- 2. Möjligheterna att skapa en breddad fritidsverksamhet för barn och vuxna med syfte att fylla zigenarnas fritid och skapa kon- takter mellan zigenarbefolkningen och den övriga befolkningen.

Stockholm den 26 april 1966

(Nils Wall)